

Oredništvo in uprava:
Ljubljana,
Šelenburgova ulica št. 6/II.

DELAVSKA

Izhaja vsak četrtek.

Stane posamezna šte. 1 Din,
mesečno Din 3.—, celoletno
35 Din. — Za člane izvod
po 60 para.

Oglasl po dogovoru.

Dopisi morajo biti frankirani
in podpisani, ter opremljeni
s potpisne organizacije.
Člani se ne vračajo.
Amacije so poštne
proste.

Glasilo Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokrajinski odbor GDSJ.)

F. Svetek:

Vsedelavski zlet v Ljubljani 16-17. avg.

Priprave za proslavo Prvega maja so dale različnim funkcionarjem mnogo dela, zato so pa nekoliko zaostale priprave za vsedelavski zlet.

Sedaj je to minulo in treba je iti na delo, da bo vsedelavski zlet čim boljše organiziran. Časa imamo komaj 3 mesece, zato je treba to delo čim bolj pospešiti.

Vsedelavski zleti, če so dobro organizirani lahko služijo delavskemu pokretu v Sloveniji kot zelo aktivna postavka. Na tak zlet pridejo sodrugi iz vseh večjih delavskih centrov — se med seboj spoznajo — se porazgovore o razmerah v svojem kraju, kar je gotovo velike važnosti za utrjevanje medsebojne solidarnosti. — Utrdijo si vero v svojo moč, ko vidijo toliko sobojnikov — postanejo samozavestnejši — skratka organizacije pridobijo na bojnem razpoloženju, pridobijo elana, ki ga zlasti našemu delavstvu vsled notranjih sporov silno primanjkuje.

Važno je tudi to, da imajo razne delavske organizacije vsaj vsako leto enkrat priliko pokazati svoj napredek, kar jih spodbode še k intenzivnejšemu delovanju. Pevski zbori naj dobe vsaj enkrat na leto možnost nastopiti z enotnim programom, telovadne organizacije naj imajo vsaj enkrat na leto priliko izvajati enotne vaje, delavske godbe naj vsaj enkrat v letu pokažejo sadove celoletne vežbe in naši organizatorji naj tudi dobe vsaj enkrat v letu priliko, da spopolnijo svoje znanje pri organizaciji in vodstvu velikih delavskih mas. — Zlasti slednji so teh skušenj nujno potrebni, če pomislimo, da je delavski boj, boj širokih delavskih mas in ni majhna umetnost usmerjati te mase k enotnemu hotenju in enotnim zamahljajem.

Končno je pa tudi afirmacija delavskih mas napram javnosti silno važna. Koliko proletarcev, ki spe spanje zapancev, se pri takih prilikah zbudi in zainteresira za delavski pokret.

Nevtralna javnost dobi pri takih prilikah upogled v pravične delavske težnje, ki jih sicer zato ne podpira, ker jih ne pozna. In končno dobe tudi odkriti nasprotniki delavskega razreda respekt, če taka revija delavske kulturne in organizatorične sile dobro uspe.

Vsedelavski zleti so torej velike važnosti in velik pripomoček za zmago delavskega razreda.

O socialno politični zakonodaji.

(Resolucija sprejeta na kongresu G. R. S. J. po referatu s. Bogdana Krekića.)

I.

Dolgoletna prizadevanja socialističnega delavskega pokreta na polju socialno politične zakonodaje v raznih državah so imela pred vojno za posledico, da so se izdali razni zakoni v svrhu zaščite delavcev; trajna prizadevanja mednarodnega socialističnega pokreta kot celote v predvojni, zlasti pa v vojni dobi so povzročila, da se je ustanovila v mirovni pogodbi potrebna Mednarodna Organizacija Dela, ustanova, ki ima izrecen namen, da se briga za izvedbo zakonite zaščite delavcev v vseh zemljah in v vseh oblikah. Izhodna točka za vse to delo je polna svoboda organiziranja zainteresiranih razredov, a poglavito delavskega razreda.

Izkoristivši svojo moč in politično situacijo, stvorjeno po vojni, je spravil socialistični proletarijat tudi v ustavo

Zlasti velike važnosti bo še letošnji zlet v Ljubljani.

V Ljubljani se je razkol med delavstvom pričel in gotovo je, da ravno ljubljansko delavstvo najbolj potrebuje okrepljena in impulzov za ponovno gradnjo.

V tem oziru naj bi veljala parola:

V Ljubljani se je razkol pričel in letos naj se v Ljubljani tudi konča!

Na drugi strani je pa v Ljubljani sedež »Zveze industrijev« in sedež Pokrajinske uprave. Vodilnim krogom teh dveh institucij je nujno potreba pokazati, da delavski pokret še živi, da se ozdravlja in da še vedno tirja svojih pravic.

Spored proslave

do sedaj še ni končno odločen, vendar je največ predlogov, da bi se vršil po naslednjem redu:

I. V PETEK, 15. AVG.

(praznik Vneb. D. M.)

naj bi se po vseh tovarnah delalo, zato da bo sobota 16. avg. prosta.

2. V SOBOTO 16. AVG.

dopoldne: Ogleđovanje zadružno-gospodarske razstave.

popoldne: Ogleđovanje ljubljanskega velesejma.

zvečer: komerz ob sodelovanju delavskih pevskih zborov in godb.

NEDELJA 17. AVG.

Zjutraj: Manifestacijski obhod po mestu. Po obhodu velik meting z referati o politični situaciji in o delovanju političnih, strokovnih, gospodarskih in kulturnih organizacijah.

Popoldne: Velika ljudska veselica, nastop telovadcev itd.

Zvečer: Odhod posebnih vlakov in spremljanje na kolodvor.

Po razgovoru s poslancem ČSR s. Asterjem je pričakovati, da bo posetilo izlet tudi kakih 200 telovadcev češke DTJ in poslanec N. A. s Gröger nam je obljubil, da bo posetilo naš izlet tudi večje število članov N. avstr. »Schutzbunda« v krojih.

Ako bo ta predlog sprejet in organizacija izleta do poslednje podrobnosti točno izvedena, potem obeta biti ta izlet velikanska manifestacija delavske mednarodne solidarnosti in mejnik za ozdravljenje delavskega pokreta v Sloveniji in Jugoslaviji.

jugoslovanske države odredbo, ki garantira svobodo organizacije in ugotavlja, da stoji delavna sila pod zaščito države.

Veljavnost predvojnih, v raznih pokrajinah obstoječih zakonih o delavskem pravu in zaščiti se je podaljšala na novo državno zajednico, a Mednarodna Organizacija Dela je naložila vsem državam, ki so podpisale mirovne pogodbe s konvencijami o osmurnem delavnem času, zabrani nočnega dela, zaščiti žen in otrok, ki so bile sprejete v Washingtonu med temi tudi naši državi, da predložijo svojim parlamentom tozadevne zakonske predloge.

Medtem pa se ni predložila do danes našemu parlamentu v ratifikacijo ne ena izmed teh konvencij, ker se vlada ni hotela zavezati, da ostanejo ti zakoni 10 let v veljavi. Vendar so se

prinepi in duh vašingtonskih konvencij deloma z naredbami izvedli.

Te naredbe so se zamenile in ob enem poslabšale z zakoni o zaščiti in zavarovanju delavcev, ki se morejo vsak čas ukiniti ali ne izvajati, ne da bi bila zato dopustna pritožba na Mednarodno Organizacijo Dela, ker ti zakoni niso ratificirani kot konvencije in kot taki prijavljeni Mednarodni Organizaciji Dela.

Nerazpoloženje jugoslovanske buržuazije in njene države napram socialno-politični zakonodaji in posebno delavski zaščiti se ne vidi samo na tem, da konvencije niso bile ratificirane, temveč tudi na tem, da se zakon o zaščiti delavcev dejansko ne izvaja, temveč sabotira celo mnoge zakonite odredbe in prakso o zaščiti delavcev, kakor je veljala za razne pokrajine že pred vojno, kakor n. pr. odmor spojen z nedeljskim in večernim zapiranjem delavnic, zabrana nočnega dela v pekarijah itd. Paralelno s temi zakoni so se sprejeli zakoni, ki so v svojem bistvu negacija pravice do organiziranja in zaščite in ti zakoni se edino popolno in brezobzirno izvajajo.

S tem protidelavskim kurzom soglašala celokupna buržuazija in vlada, k čemu njen organ, ki počenja kot prva gaziti delavsko zaščito s tem, da izvzema s posebnimi zakoni in odredbami celokupno delavstvo zaposleno v državnih podjetjih, ki tvori večino našega delavstva. Edini, ki se v tej državi bavi s socialno politiko in posebno z delavsko zaščito, je socialistični delavski pokret. V kolikor delavci uživajo ugodnosti zakonite zaščite, je ne uživajo niti od daleč toliko, kolikor bi bilo potrebno, ampak samo toliko, kolikor imajo svoje lastne moči.

II.

Imajoč pred očmi velik interes naroda in gospodarstva na občni socialni politiki, ki jedina zamore dati

zdravo delovno moč in posebno imajoč v vidu povojno izmozganost delavcev, kongres G. R. S. J. odločno zahteva od kraljevske vlade:

a) da se konvencije mednarodnih konferenc dela kolikor mogoče hitro predloži narodni skupščini v ratifikacijo in sklene društveni zakon, ki naj v duhu ustave zajamči polno svobodo organiziranja delavcev, prizna delavske strokovne organizacije kot pravne osebe in da mezdnim pogodbam obvezni značaj;

b) da se energično izvedejo zakoni o delavski zaščiti, zavarovanju in inspekciji dela.

c) da se ukinejo obstoječi zakoni: zakon o javni varnosti in redu v državi (zakon o zaščiti države), o prometnem oboju, o militarizaciji železničarjev in rudarjev za slučaj štrajka, ker grobo gazijo ustavnim potom zajamčena delavska prava, ravnatoko tudi do sedaj znani projekt zakona o rudarjih, ki naj se zamenja z načrtom, kakor so ga zahtevale ankete delavskih zbornic v Brodu.

III.

Kongres opozarja celokupno delavstvo v državi na nevarnost, katera preti;

d) da posveti država resno skrb rešenja stanovanjske krize, kot je že obstoječi zakon v svojem pozitivnem delu že označil tozadevne glavne smernice.

IV.

Kongres opozarja celokupni delavski razred cele države na nevarnost, ki preti delavski zakoniti zaščiti in socialni politiki sploh, če bi delavstvo kot njen nosilec ostalo še nadalje oslabljeno in nezadostno organizirano; pozivlja delavstvo, da stopa v svoje bojne razredne socialistične organizacije, da zamore po njih s tarifnimi pogodbami stvoriti temelj nadaljni zakoniti zaščiti delavcev in očuvati obstoječi pisani zakon.

Razgled po svetu.

Ljubljana, 4. maja 1924.

Brezposelnost po vsem svetu stoji bolj in bolj v ospredju in tvori nevarno rano na organizmu svetovnega gospodarstva. Nastopile pa so še komplikacije, povzročene po njej, med njimi nova rana: iseljevanje oz. priseljevanje, kakor je pač položaj. Demoralizacija po svetovni vojni je ustvarila posebno vrsto ljudi, ki hočejo malo delati, a mnogo zaslužiti; teh je mnogo. Ali se bo ta tip obdržal, si ne upamo trditi. Rodila pa se je v zvezi z napredujočo strojno tehniko tudi sloj brezposelnih — in te mase so ogromne. Svoje čase se je selil v tujino navadno le kmet, ki mu zemlja ni povračala truda, ki ga je imel z njo. Potovanje rokodelcev v »fremd« je bilo le začasno in imelo namen izpolniti poklic. — Po svetovni vojni pa je zadela katastrofa delavstvo v širšem in najširšem pomenu besede. Val pogubne brezposelnosti se je razlil preko vsega sveta in dobil značaj splošnosti. Oči večine brezposelnih so se uprle v Ameriko. Ta je znana za najbolj svobodoljubno in svobodomiselnno državo. Vendar pa je na podlagi gesla Amerika Američanom (takozvana Moirsejeva doktrina) že v svojem razvoju ostrigla peroti evropskemu imperializmu in že davno pred svetovno vojno prepovedala priseljevanje delavcem žoltega plemena. Stvar je napravila v politično-gospodarskem svetu mnogo prahu, a Amerika je dosledno vztrajala na svojem stališču. Po svetovni vojni je ta

zadeva dobila še drugo lice. Ogromne množice, ki jih mala Evropa ni mogla prehraniti, so se jele vsipati v Ameriko. Ta je odgovorila z zloznanim »Kontingentiranjem« priseljencev. To kontingentiranje je bilo sicer deloma uvedeno že pred vojno, a takrat je bilo samo omejitvev; tako n. pr. si moral imeti kot izseljenec toliko denarja, da si gotovo dobo lahko živel brez dela ali si moral imeti ljudi, ki bi skrbeli zate, dokler ne dobiš zaslužka; dalje niso pripuščali vstopa neporočenim nosečim ženskam. Sploh je bila »prajza« v Ameriko zvezana z mnogimi sitnostmi in nepriilikami. Pa vseeno se je izseljencev trlo. Pri nas je odhajalo največ ljudi v Ameriko iz Bele in Suhe Krajine. — Z zadnjim kontingentiranjem je stvar postala prav resna. Ljudje silijo vun, iskajoč si dela, zaslužka in kruha. Tako je izseljeniški kontingent v Ameriki navadno izčrpan že prve dni vsakega meseca. Ako je kdo toliko nesrečen, da je nasel del brezvestnemu agentu, ki so se jeli zopet pojavljati, mora pač pretrpeti žaloigro, katere temeljni vzrok so današnje socialne pravzaprav nesocialne razmere.

Da posežemo prav do dna! Vso stvar si je vedel izkoristiti ameriški kapitalizem. Vršile so se burne debate v parlamentu in v senatu, New York in Washington sta bila vedno v laseh, republikanska in demokratska stranka sta se navadno politično božali, pa je vse teklo po starem izvoženem tiru. Se-

daj pa so posegli vmes ameriški bankirji, ki zahtevajo od oblasti, da se dovoli čim najobilnejše priseljevanje inozemskih delavcev, ker nameravajo s tem pričeti z akcijo, da se domačim t. j. ameriškim delavcem znižajo mezde. Ta predlog bankirjev je vzbudil po vsej Ameriki pravcati vihar.

Drugo važno vprašanje, ki sedaj stopa v ospredje je dvoboj Rusije in Anglije v Osrednji Aziji. Glavno torišče tega boja je v Perziji, kjer se nahajajo bogati petrolejski vrelci, ki si jih hoče Anglija na vsak način prisvojiti. Doslej je šlo Rusiji bolj po roki. Uspelo ji je od perzijske vlade pridobiti koncesijo, da sme njena vojska v slučaju vojne med Rusijo in Anglijo korakati preko perzijskega ozemlja; nasprotno dovoli Rusija Perziji plovbo po Kaspiškem jezeru, imenovanem tudi Hvalinsko morje (edino izmed jezer, ki je slano). — Medtem pa se nemoteno vrše razgovori o trgovinski pogodbi med Rusijo in Anglijo...

V Evropi sočasno vzbujajo največje zanimanje parlamentarne volitve v Nemčiji. Dežela najhujšega militarizma, potenciranega do skrajnosti se je premaknila do nasprotnega tečaja. Ni tajiti, da je napredoval nemški nacionalizem na rovaš spora med artodoksnimi socialisti in komunisti, vendar se ni bati nemškemu republikanstvu s strani pruskega militarizma in bavarskega patriarhizma ničesar. Kolikor vemo doslej, so pokazale parlamentarne volitve nastopne rezultate: Socialni demokratje so si priborili 103 mandate, komunisti 60, ljudska stranka 47, centrum (klerikalci) 64, nemški nacionalci 96, a nacionalni liberalci 9 mandatov. Kakor se dá torej ugotoviti na temelju teh činjenic, bo Nemčija v političnem oziru osta-

la socialistična, ker se kapital Stinnesa in drugih velepodjetnikov med seboj žre.

Medtem, ko se vrše v Nemčiji volitve, ki postanejo morda usodne za bodočo formo vladavine, je izbruhnil spor z Rusijo. Finančni izvedenec Krasin je že nešteto potov skušal regulirati trgovinsko vez med Rusijo in Nemčijo; intrige antante so vse napore izjalovile. Pogajanja glede trgovinske pogodbe so sedaj v Bogu zaspala. Ker je stvar važna, je prišlo celo do diplomatskih konfliktov, radi česa je ruski poslanik v Berlinu odpotoval v domovino.

Politika v naši domovini pa hodi čudno pot. Zabavljanje je sicer najlažja stvar, a včasih je na mestu. In še se pri nas narodna skupščina — glasiteljica ljudstva — giblje in kreta kot višnjegorski polž, potem je prav gotovo na mestu, da protestiramo. Narodna skupščina naj dela, kar se tiče strankarskih nesporazumljenj, naj stranke opravijo same med seboj. Ako izvoljenci ljudstva tega ne morejo razumeti (rekli bi: nočejo razumeti!), naj se ne dajo voliti v tako važen organizem, ki določa usodo države in ljudstva.

Radić dela zopet komedije. V nekem dunajskem listu je priobčil proglas, čigar vsebina je sicer dobro znana, ki pa so jo hoteli domači radičevci utajiti. Radić je hudo prefrigana buča, vendar s svojimi manifesti, proklamacijami in proglaševanji navadno pokvari vse svoje načrte, kar je samo srčca za Jugoslavijo. Zelo študiran možakar se zadnje čase izkazuje za političnega otroka. Sedaj so se nanj zjezili celo klerikalci, ki že škilijo, kako bi vskočili v obstoječo vlado.

rijo in jo pripeljal v brezno iz katerega ni izhoda ali vsaj Deržič ne ve izhoda. Kako je bil g. Deržič ob prevratu napihnjen. Kdo bi se mu bil upal čevlje odvezati? Toda vse je minljivo na svetu. Iz navadnega revidenta je postal poslanec. Oh kako so se železničarji tistikrat čutili srečne... Seveda, je to bila še le prva stopnja. Poslanec ni bil končni ideal gosp. Deržiča ampak minister. Joj kako bi bili tedaj železničarji srečni! Toda človek si vse tako lepo zamisli, potem pa se ti vse skupaj podere. Enkrat so železničarji držali urbte Deržiču drugič — Žebotu, tretjič bodo menda pa — Radiću. V tretjič gre rado. Deržič in Brandner sta se sicer ovekovečila v jugoslovanskem parlamentu s tem, da sta glasovala za zakon o zaščiti države, če tudi sta pozneje izjavila, da priznavata to napako ampak da sta se zmotila. Ampak železničar, ki postavi kretnico pomotoma napačno, je vseeno kaznovan. To mora zlasti g. Deržič kot železniški uradnik dobro vedeti.

Deržič sicer ni bil kaznovan, ampak pri lanskim volitvah ni bil izvoljen in šle so sijajne dijete po vodi. Sedaj pa mora na ljubljanski direkciji z ostalimi tovariši stradati. Zato pretaka v velikonočni številki »Jugoslovanskega železničarja« krogodilove solze in tarna v uvodniku o slabih časih.

Prvi verz se glasi:

»Jugoslovanski železničarji praznujemo letošnjo veliko noč v znaku največje materialne in duševne krize.« Deržič toži dalje o slabem stanju železničarjev, »ki niso nudili tako žalostne slike kot danes niti pod najhujšim nemškim in italijanskim pritiskom.« Nadalje ga najbolj boli, da se tudi zvezarji začenejo cepiti na kategorije.

Deržič bi zvezarjem v božjem imenu dovolil kategorijsko cepljenje ampak, po tem pa ni garancije, da bodo hrbet držali. In če se že zvezarji razdisciplinirajo, kaj pa po tem naj še ostane in to ravno sedaj, ko se bližajo volitve, ko bi se event. dala napaka 18. marca popraviti. Sicer je šel gospod Deržič za vse slučaje v neko veliko »kompanijo« kakor njegov oproda Roglič, kjer imajo silno veliko denarja, samo volilcev nimajo tam mnogo. Zato bi bilo treba na eni denarja na drugi pa volilcev. Če slovenski železničarji ne razumejo gospoda Deržiča no, tedaj so popoluoma — nezrelci!

Kovinarska stroka.

Plače delavstva v vojnotehničnih zavodih.

Po neprestani urgenci s strani Saveza Metalnih Radnika Jugoslavije, je ministristvo za vojno in mornarico na vse zadnje to vprašanje rešilo. Plače se bodo uredile po naslednji tabeli:

1. Kvalificirani delavci-ke:		
1. razred	90—100	dinarjev na dan
2.	80—90	» » »
3.	70—80	» » »
4.	60—70	» » »
5.	50—60	» » »
6.	40—50	» » »
2. Nekvalificirani delavci - ke, boljši pomožni delavci za specialna dela:		
1. razred	50—60	dinarjev na dan
2.	40—50	» » »
3.	30—40	» » »
3. Navadni delavci:		
1. razred	40—50	dinarjev na dan
2.	35—40	» » »
3.	30—35	» » »
4. Vajenci vojne obrtne šole:		
1. razred	45	dinarjev na dan
2.	40	» » »
3.	35	» » »
4.	30	» » »
5.	25	» » »
6.	20	» » »
5. Vajenci, ki ne obiskujejo vojno-obrtno šolo:		
1. razred	30	dinarjev na dan
2.	25	» » »
3.	20	» » »

Ta tabela plač se uporablja za odmerjenje plač za že zaposlene delavce in delavke po njihovi strokovni sposobnosti in delavnosti.

Za delavce - ke, katere se bo v službo sprejelo se plača na podlagi dogovora odmeri po tabeli, samo da je ta plačilni razred le začasen, dokler ni potekla poskušna doba, ki traja najmanj dva tedna, in šele po poteku te poskušne dobe se odredi definitivno plačo. Poleg tega se bo pri odrejanju plač oziralo tudi na krajevne prilike, za kar so predvidene meje v vsakem plačilnem razredu.

Za dela, ki trajajo manj nego 8 ur, se zaračuna za urno plačo 1/3 plače.

Plače po tej tabeli stopijo v veljavo čim bo odobren proračun za leto 1924 do 25.

Pripomba: 1. Vsi oni, kateri se sedaj nahajajo v položaju nadzornika delavnice, poslovodje in mojstra s stalno letno plačo in niso izvršili Vojno-obrtno šolo, ali isti enako in položili izpit pred strokovno komisijo v artilerijskem-tehničnem zavodu ali kakem drugem zavodu vojske in mornarice, se jih obdrži še v nadalje na sedanjih mestih na podlagi člena 332. zakona o ustrojstvu vojne in mornarice.

2. Oni pa, ki niso položili izpita pred strokovno komisijo artilerijsko-tehničnega zavoda ali kakem drugem zavodu vojne in mornarice in so sedaj kot državni mojstri pri polkih in drugih vojnih delavnicah, morajo položiti izpit, s tem da se obrnejo na armadno delavnico, ali artilerijsko-tehnični zavod, odnosno v tozadevni zavod, na trimesečni kurs in potem položijo izpit na podlagi gori navedenega predpisa pravil.

3. V zadevi člena 291. zakona o ustrojstvu vojne in mornarice se doprinese specialno rešitev za vsak posamezni slučaj po predlogu pristojnega načelnika oddelka.

Čudno postopanje ravnatelja jeklarne v Guštajnu.

Kriza, ki vlada momentano v tej industriji — je pritisnila tudi na jeklaro grofa Jurija Thurnskega v Guštajnu. Delavstvo se zaveda, da mora vzroke te krize iskati drugje in ne v jeklarni v Guštajnu, pač pa jim je postopanje g. ravnatelja povsem nerazumljivo. Gosp. ravnatelj ima tukaj seveda najlažje stališče, ker uporabi za oblaženje krize svojega obrata sredstvo, ki ne odgovarja duhu modernega industrijalca, to je s odpuščanjem delavstva in kakor se sliši bo odpuščenih okoli 50 delavcev. Nadalje namerava ravnatelj tvornico vsaki peti teden ustaviti.

Iz vseh teh ukrepov g. ravnatelja je razvidno, da hoče vse breme te krize prevaliti na rame delavstva, kljub temu, da delavstvo ni krivo te krize. — G. ravnatelj mi vas svarimo pred takim postopanjem, ker tako postopanje ni v prid ne delavstvu, in še manj pa podjetju!

G. ravnatelj sprejmite predlog delavskih zaupnikov, ki gre za tem, da se delavni čas skrajša za vse delavstvo enako; ako ta predlog sprejmete, lahko izostane vsako odpuščanje delavstva in delavstvo se bo zavedalo, da se Vam gre za prebolenje krize, ako pa ta predlog ne sprejmete in ostanete pri odpuščanju delavstva, se bo pa delavstvo zavedalo, da se Vam gre za vstvarjanje brezposelnosti.

Sotrpini vi pa pazno prečitajte ta članek, da boste pripravljene na vse, kar nas čaka in oklenite se naše organizacije Saveza Metalnih Radnika Jugoslavije ker le v strnjenih vrstah se bomo uspešno borili proti napadom, ki nas čakajo. — Opazovalec.

Živilska stroka.

V. redna centralna seja Osrednjega društva živilskih delavcev in sorodnih strok na slovenskem ozemlju v Ljubljani, se vrši v ponedeljek dne 12. maja t. l. točno ob pol 7. uri zvečer v društvenih prostorih. Udeležba dolžnost. — Predsedstvo.

Kemična stroka.

Medvode-Goričane. — Protestno zborovanje. V nedeljo, dne 11. t. m. se vrši protestno zborovanje radi reduciranja delavstva v naših tovarnah. Zborovanje bo prišlo ob 7. uri zvečer v društvenih prostorih. — Predsedstvo.

Naše organizacije.

Vsi zaupniki

Ljubljanskih organizacij imajo v nedeljo 11. t. m. ob 9. uri dopoldne sestanek pri „Roži“ v Židovski ul. Dnevni red važen!

Železničarji.

Separatistom v album.

Bolj kakor kedaj, je železničarjem potrebna močna, vse kategorije obsegajoča strokovna organizacija. Zavedati se moramo, da bi bilo vsako industrijsko podjetje takoj pripravljeno izvesti najgobnejše nasilje nad delavstvom, če bi delavstvo ne imelo močne stanovske organizacije. Kar pa dela največje industrijsko podjetje v Jugoslaviji, železniška uprava, to presega že dejanja svetovnih »šarfmaherjev«.

Na vse še tako utemeljene pritožbe ne slišiš druge besede kakor: »Šuti brate!« Vse pravice, ki jih je železniški proletariat potom svoje močne organizacije pridobil, so mu jih železniški mogotci vsled političnih struj od dr. Korosca pa do Velizarja Jankovića odvzeli. Proletariat pa je sanjal o diktaturi proletariata in o takih podobnih rečeh. — Danes je železničar brezpraven, kakor je to bil v letu 1890. Ali na žal, večina železničarjev se še do danes ni spamefovala. Kakor nekdanj, tako se tudi danes porajajo vseučeni modrijani, ki svetujejo železničarjem, da naj prosjajo pri meščanskih strankah, in naj ustanovljajo razna arimatejska nacionalna, kategorijska, ali pa še celo konfesionalna društva. — Del železničarjev pa se pritožuje, da jih je ta ali oni prodal, kakor, da bi bil železničar blago, tele ali osliček, ki se ga lahko proda. Tretji se pa trdo drže boljševiških fraz oziroma »červoncev«, ki jih prejemajo iz Rusije kot nagrado za to, da so razbili enotnost proletariata v Jugoslaviji.

Že v ljudski šoli nam je učitelj razlagal o moči, ki leži v skupnosti in nam demonstriral to njegovo trditev s šibicami, katere je posamezne brez posebnega napora zlomil, dočim v kup povezan ne mogel zlomiti.

Po vojni demoralizirani demagogični gobezdači, skušajo to bistveno resnico postaviti na glavo, in proglašajo star nauk: »V edinstvu je moč!« za temeljno zmoto. Ti filistri pripovedujejo vsa-

kemu, ki jih hoče poslušati, da se ne da nič doseči potom velike in splošne železničarske organizacije, pač pa potom majhnih, duševno in gmotno revnih kategorijskih društev; če tudi nas preteklost nasprotno uči.

Jako zanimivi so vzroki s katerimi utemeljujejo »žuti« to svojo sebično in splošnosti škodljivo početje.

Eni trdijo, da so edino zveličavne neodvisne, drugi nacionalne, tretji kategorijske organizacije. Trditve, da uprava lažje ugodil maloštevilnim članom posameznih kategorij ter organizacij kakor pa zahtevam, ki jih stavijo vse kategorij železniških uslužbencev in delavcev, je jalova. Drugi pa menijo, da je v nacionalno ujedinjeni državi treba nacionalnih organizacij. Tako se razširja krog zmedenih prerokov, ki s svojo demagogijo zabranjujejo konsolidacijo železničarskega pokreta.

Če bi vsi razdiralci železničarske organizacije imeli le malo pojma o težkih in napornih bojih železničarjev v preteklosti, da se je doseglo malenkostno zboljšanje, ne bi razbijali solidarnosti železničarjev, pa bi raje vsi skupaj pomagali upostaviti enotno strokovno organizacijo železničarjev. Potem bi železničarji pridobili na uplivi pri upravi in v javnosti sploh. Kar železničarji poleg močne stanovske organizacije sedaj najbolj potrebujejo, je dobro urejevan in razširjen strokovni list.

Sedajni čas je zelo resen in na gospodarskem kakor tudi na političnem polju se zbirajo temni oblaki nad delavstvom; vladajoči sloji se prav resno pripravljajo na boj proti delavstvu in njegovim zavodom, posebno se opaža ostra gonja proti železničarjem in njihovim organizacijam.

Radi tega se opozarjajo železničarji, da strnejo svoje vrste v svrhu obrambe že pridobljenih pravic. Vsaka brezbriznost se bo krvavo maščevala nad železničarji samimi.

Deržič pretaka krogodilove solze.

Kdo ve, komu je danes bolj hudo pri srcu ali železniškemu osobju, ki živi v obupu vsled velike draginje oz. prenizkih plač ali pa nekdanjemu kolovodji »Jugoslovanskih železničarjev«, ki je hotel visoko letati pa je nizko padel. Vodil in vodil je nesrečno Zveza-

Ali si že član Konzumnega društva za Slovenijo? Če nisi, pristopi!

vanja naj se udeleži vse delavstvo, ne glede na prepričanje in organizacijo. Čas bo razviden na vabilih. Odbor.

Goričane - Medvode. V naših papirnicah se menjajo gospodarji, oziroma ravnatelji, tako pogosto, da jim delavstvo katero se malo zanima za njih gospodarstvo komaj sledi, naši zaupniki pa zasledujejo njih delo z paznim očesom. Tako so v preteklem, in tekočem letu videli mnogo škodljivega gospodarstva. Prejšnji ravnatelj je kupoval odpadke od lesenih skatljic za vikr. Vse to je ležalo in še leži na lesnem prostoru, tako, da je vse plesnjivo, iz tega pa hočejo sedaj gospodje lepo celulozo, in vrhu tega še da se mora skuhati 70 do 75 kotlov na mesec. Tega pa ni mogoče, in je tudi slaba celuloza ker je premalo kuhana, vse kar pa delavci povedo, ki imajo 20—30 letno izkušnjo, je brez pomena. Nedavno je prišel zopet novi ravnatelj, kateri hoče še bolj pritiskati na delavstvo, da se produkcija zviša, pri tem reducira število delavstva. Na primer v Medvodah zahteva, da se reducira mazače transmisij, in brusarje. Tovarna v Medvodah stoji že preko 50 let, in vedno je bilo zaposlenih toliko delavcev, še celo več in med tem časom je bilo čez deset ravnateljev, pa niso napravili, da bi šel obrat brez mazačev, in tudi Vi ne boste nič dosegli, kvečjemu to, da se zgodi kaka nesreča in da se produkcija zniža. Delavstvo ti pa pazi na delovanje takih gosp. in organiziraj se, sodrugi ako bomo stali tesno združeni v boju za naše pravice, bomo z lahkoto odbijali napade kapitalizma in njegovih hlapcev. V zavednosti je naša moč.

Osrednje društvo kem. del. in sorodnih strok na slovenskem ozemlju je od letnega računskega zaključka, kar je razvidno v 14. številu »Delavca«, to je od 31. marca 1923 do 31. januarja 1924 sprejelo potom mesečnih obračunov skupaj Din 105.660.36

Od 31. januarja dalje do 31. marca 1924 so obračunale sledeče skupine:

Hrastnik kem. tov. za dec. in jan.	Din	162.70
Ljubljana, t. pap. vr. febr.	Din	288.—
Mojstrana, januar	Din	1968.75
Ljubljana t. za klej jan.	Din	1017.60
Prevalje, januar	Din	314.75
Maribor, januar	Din	769.95
Medvode, januar	Din	518.96
Moste, januar	Din	2191.55
Ruše, januar	Din	4492.30
Ljubljana, t. p. vreč, marc	Din	332.20
Radeče, nov., dec.	Din	208.20
Zid. most, nov., dec., jan.	Din	273.75
Maribor, januar	Din	960.75
Medvode, februar	Din	425.95
Hrastnik, kem. tov. febr.	Din	90.60
Ruše, februar	Din	3796.60
Ljubljana t. za lep., febr.	Din	652.65
Mojstrana, februar	Din	1710.45
Prevalje, februar	Din	236.50
Zagorje, januar, februar	Din	1156.30
Moste, februar	Din	1695.60
Ruše, marc	Din	4411.75
Zagorje (za zaost. prisp.)	Din	58.75

Skupaj Din 133.287.97

Natančnejši razvid letnega prometnega poslovanja Osrednj. društva sledi.

Objave.

Zahvala. Podpisani se zahvaljujem delavstvu Strojnih tovarn (obrat Tönnies) za gmotno podporo v času moje bolezni v znesku Din 301.— Vinko Zanoškar, strugar.

Zahvala. Podpisana družina se vsem, ki ste spremili našo predrago mamico k zadnjemu počitku, najprisrčneje zahvaljuje, posebno zahvalo izrekamo tuk. papirniškim delavcem za podarjeni venec, kakor tudi vsem ostalim dobrotnikom. Omenjena je umrla za proletarsko boleznijo v starosti 37 let. Žalujocha družina Stern, Zagradi pri Prevaljah.

Vestnik „Svobode“.

Hrastnik. V nedeljo, dne 11. maja se bo vršil ustanovni občni zbor »Svobode« Hrastnik I ob 4. uri popoldan v dvorani konz. društva rudarjev.

Dnevni red običajen.

Ker je med drugim tudi ustanovitev pevskega odseka, se vse, ki so zmožni petja vabijo, da se zbora udeležijo.

Pripeljite tudi svoje prijatelje s seboj. Odbor.

IZOBRAŽEVALNO IN VZGOJNO DELO V »SVOBODI«.

»Svoboda«, kot edina delavska izobraževalna organizacija si je stavila za nalogo izobraziti in vzgojiti vse njeno članstvo tako, da si bo zmožno urediti svoje usode v smislu socialističnih idealov. Vendar če hočemo, da bo imelo naše delo uspeh, se moramo ravnati po gotovem načrtu, ki ga hočemo v tem kratkem navodilu vsaj deloma podati in po katerem naj si po tem tudi vse podružnice uravnajo svoje izobraževalno in vzgojno delovanje.

Izobraževalno in vzgojno delo mora biti v naših podružnicah vedno poverjeno kakemu starejšemu in razumnemu sodrugu — vzgojitelju, ki — se za stvar zanima in kateremu morajo biti vsi ostali funkcionarji podružnic in odsekov v stalno pomoč. Vzgojitelj mora imeti stalni pregled nad delovanjem vseh odsekov in on mora tudi vsem odsekom predlagati načrte, po katerih naj ti potem razvijajo svoje delovanje.

Svojo delavnost pa razvija vzgojitelj po načrtu, ki ga izda vsako leto Osrednja zveza »Svobode« za vse podružnice skupno.

Za praktična sredstva pa, s katerimi izvršuje vzgojitelj svoj namen so mu na razpolago: razna predavanja, najmanj eno na mesec, debatni večeri, članski razgovori in govorniške vaje, knjižnice, čitalnice, poučni izleti v naravo, na razstave, v tovarne, pevski in godbeni večeri, telovadni večeri z mešanim sporedom, recitacije, razne gledališke predstave za odrasle in mladino itd.

Vzgojitelj naj ima tudi vedni pregled nad dramskimi igrami in naj pazi na to kake igre prihajajo na oder. Nadzorstvo nad knjižnico je tudi dolžnost vzgojitelja, ki ima skupno s knjižničarjem nabavljati nove knjige in razne revije za društvo. Na njegov predlog prireja podružnica in telovadni odsek izlete in izprehode in on ima gledati na to, kake pesmi se prepevajo med pohodom ter nad dostojnim vedenjem udeležnikov.

Da pa mora biti vzgojitelj v vsem svojem dejanju in nehanju vzor vsemu članstvu, nam ni potreba govoriti.

Glede vseh nadaljnjih navodil v vzgojnem in izobraževalnem delu ter o željah glede predavateljev naj se vse podružnice obračajo na Osrednjo zvezo, katera bo imela vedno stalni kader raznih predavateljev vsem podružnicam na razpolago.

Potek proslave 1. maja.

Tržič. Proslava Prvega maja se je v Tržiču izvršila dokaj lepo. Na predvečer so vrli člani in članice dramatičnega odseka »Svobode« uprizorili dramsko predstavo; na dan prvega maja pa so številni sodrugi in sodružice zjutraj napravili pešizlet v Križe, kjer se jim je pridružil s. Tokan, nakar so prepevaje odšli nazaj v Tržič na shod. Shod se je izvršil v okusno okrašeni dvorani doma konsumnega društva za Slovenijo. Na shod je prišel tudi komisar okrajnega glavarstva v Kranju — Obisk na shodu je bil prejšnja leta sicer boljši, ipak je bil zadovoljiv. Navzoči so razen dveh bili sami naši sodrugi in sodružice. Govoril je na shodu s. Tokan iz Ljubljane. V poldrugem urnem izvajanju se je ozrl na vso dobo, odkar proletarijat praznuje prvi maj — kot delavski praznik. Predaleč bi zašli, ako bi hoteli vse dogodke historičnega značaja, ki jih je navajal, omenjati.

Med drugim je tudi naslikal razvoj delavskega pokreta v občini, kakor tudi rezultate istega. Končno se je tudi dotaknil poprevratnih razmer. Navzoči so vzeli referat s. Tokana z velikim odobravanjem na znanje. Samo navzoča dva komunista sta čutila potrebo opinjati. Oba bi najraje bila videla, da se takoj proklamira revolucijo. Ker pa se v trenutku nevarnosti, ali kadar je treba žrtvovati se, največji širokoustneži najraje poskrijejo in žrtvujejo na mesto

sebe raje druge, obstoji opravičena domneva, da bi tudi ta dva v momentu nevarnosti izginila kakor ščurka. O požrtvovalnosti in junaštvu omenjenih dveh komunistov priča najboljšo dejstvo, da niti eden niti drugi ni organiziran. Torej niti vinarja ne žrtvujeta za pokret, in jasno je, da bi še manj hotela žrtvovati sebe. Eden izmed njih je bil od svojega delodajalca že večkrat oklofutani in trikrat vržen na cesto. Vse to je krvave revolucije željni junak vtaknil mirno v žep. In take šalobarde se pred delavci upajo trkati na prsi.

Razume se, da jima s. Tokan odgovora ni ostal dolžan.

Govoril je še s. Vehovec. Nato je lepo uspeli shod s. Krištufek ml. zaključil.

Tržiško delavstvo bo šlo s pomlajeno silo na nadaljnje delo.

Proslava 1. majnika v Mojstrani.

Na podlagi sklepa odborove seje, kateri je bil pozneje soglasno odobren na članskem sestanku z dne 25. aprila, je naša podružnica kem. del. 1. majnik praznovala, ne da bi nam ravnateljstvo tovarne plačalo naš edini delavski praznik. Torej ne na račun in voljo vodstva naše družbe, kakor ponekod v naših podružnicah. Praznovali smo vsi 1. maj, razven par pečarjev, ki so bili primorani vsled trajnega obratovanja svojo službo opraviti. — Na predvečer 1. maja je bila slavnostna otvoritev praznovanja 1. maja, katero je otvoril z dobro razumljivim nagovorom predsednik sodrug Čebašek s predavanjem o razvoju in kulturi delavstva, ki ki ga je imel tajnik Osr. dr. sodrug Rejc. — Dalje smo imeli deklamacije in živo sliko proletarcev v znamenju »Svobode«. Drugi dan 1. maja se je vršil ob 9. uri dopoldne strokovni shod z dnevnim redom: delavski praznik in stanovski položaj zaposlenega delavstva, katerega povzroča kapitalistični režim na račun delavstva, za katerega kapitalistična vlada ne napravi nobenega koraka. Na tem shodu sta poročala sodrug Rejc in Čebašek. Popoldne smo priredili dobro obiskani izlet v naravo v Radomlje, to je pod triglavsko pogorje. Izlet smo tvorili stari in mladi sodrugi v pristrčni družabni zabavi. Vsa majniška proslava se je izvedla tako pristrčno za nas članne naše podružnice in za vse delavstvo v našem okraju, kakor s nikdar v preteklih letih. Prepričani smo, da delo naše podružnice leto za letom napreduje. Zakaj? Ker smo v dolžnosti točni in v delu vedno solidarni.

Brod ob Savi.

Majska proslava v Brodu na Savi je bila pravi triumf socialistične misli v tej nekdanji tako ogroženi, važni postojanki.

Naše manifestacijsko zborovanje se je vršilo v prostrani dvorani Kina Kasino.

Udeležilo se ga je nad 1000 oseb. Shod je otvoril predsednik krajevnice organizacije S. S. J. in brodski župan s. Bublč. Za predsednika je bil izvoljen predsednik podružnice Saveza Metalnih Radnika. Referirala sta najprej s. Uratnik in s. Petrinjac. Nato je v lepem, temperamentnem govoru pozval s. Bublč vse brodsko delavstvo k nekdanjemu edinstvu in slogi.

Pevski zbor je zapel par lepih pesmi. Cel zbor je po svoji vzorni organizaciji zadiviljal in bil živ dokaz, kako vodijo težki boji do vstajenja.

PRVOMAJSKO SLAVLJE V DRUGIH DRŽAVAH.

Angleška.

Za prvomajsko slavlje je naslovil predsednik angleške delavske vlade Macdonald v imenu angleškega delavstva na proletarijat vseh dežel manifest, v katerem pravi, da je Prvi maj za vse svet utrditev nade v mednarodno solidarnost. Leto 1924 je novo znamenje, da bo treba še mnogo dela, da se narodi umirijo. Poziva vse narode, da se zedinijo v mdebojnem bratstvu. V Angleški je delavstvo prevzelo dolžnosti vlade in kljub vsem težkočam ta vlada dela na tem, da privede utrujeni svet v mir in sigurnost. Angleško delavstvo zato pošilja vsemu proletariatu bratske

pozdrave v nadi, da ni daleč čas, ko se bo tlačenje človeštva in diktatura morala ukloniti sili demokracije in — svobode.

V Italiji.

Sila in brezobzirnost fašistovskih politikov je šla tako daleč, da je italijanskemu delavstvu praznovanje Prvega maja popolnoma onemogočeno. Prvi maj je bil letos v Italiji »giornata lavorativa« (delavnik), dočim je določila fašistovska vlada za delavski praznik 21. april, ki je obenem državni praznik in proslava ustanovitve rimskega mesta. Italijansko delavstvo na letošnji Prvi maj sicer ni smelo na ulice, da manifestira za svoje pravice in proti nasilju, pa je bilo toliko bolj zbranih misli pri delu, ki je bilo posvečeno okrepitvi socialistične misli — svoj zaslužek na ta dan je položilo italijansko delavstvo v bojovni fond socialistične stranke.

V Španiji.

Po zgledu svojih zvestih zaveznikov so sledili po isti poti španski fašistovski diktatorji in delavstvu zabranili proslavo rdečega praznika.

Beleške.

Iz uredništva.

Vse organizacije in dopisnike prosimo, da pošiljajo svoje prispevke, dopise in obvesčila tako, da jih dobimo najkasneje do ponedeljka zvečer.

List moramo, vsled počasne odprave po pošti odpošiljati že v sredo, da ga tudi oddaljeneje organizacije dobe pravočasno.

Ob tej priliki prosimo dopisnike naj dopisujejo mnogo, kratko in pa jedrnato, da bo list živa slika delavskega gibanja.

POPRAVEK. V članek Brezplačna zdravniška nega zob pri O. U. Z. D. se je vrnila napaka in sicer v zadnji stavku, ki se mora pravilno glasiti: Eventualna izguba na zaslužku se članu NB povrne.

Komunizem v drugi izdaji!

Zadnji »Naprejek« prinaša dva poročila o poteku ljubljanskega shoda v Mestnem domu. Eno poročilo je popolnoma stvarno, zato pa je v drugem zliil neki C. B. celo golilo gnojnice — pa ne na tiste, ki so na shodu razbijali, temveč na tiste požrtvovalne sodruge, ki so delali red in preprečili, da ni prišlo do večjih nesreč.

Ton tega poročila je tak, da bi ga noben delavski list na svetu ne objavil. Mi bomo to poročilo prevedli v nemščino in ga bomo dali na razpolago internacionali, da bodo tudi sodrugi po drugod vedeli ceniti vzgojne metode gosp. Bernota.

Kar se pa tiče očitka, zakaj nismo vprašali Bernotove SSJ za mnenje glede sklicanega shoda pa ugotovljamo:

1. Na shod je bil povabljen poslanec s. Divac, ki ni član Bernotove struje, temveč poslanec SSJ. Torej je ta merodajna za sodelovanje na shodu.

2. V Ljubljani je samo ena organizacija SSJ, dočim Bernotova v Ljubljani sploh ne obstoja, razun dveh družin, ki štejeta v celem kakih 10 oseb, katere pa vendar ne moremo smatrati za organizacijo, katero naj vprašujemo za mnenje.

Gospodku C. B. iz Celja pa svetujemo pri tej priliki: Kadar vas bo zopet ščipalo po trebuhu, pojdite se ocediti v stranišče in ne v javen časopis.

Volitve v Nemčiji.

Preteklo nedeljo so se vršile v Nemčiji volitve, na katere je bil cel svet pozoren. Obupne prehranjevalne razmere, ki v Nemčiji vladajo so grozile, da bodo te volitve izročile Nemčijo v naročje najbolj kričaških strank, na eni strani fašistom in na drugi komunistom.

Vendar politična pamet nemškega ljudstva tudi v teh strašnih razmerah ni odrekla. Če ravno so kričači v splošnem kaosu nekoliko pridobili, vendar je socialna demokracija, kot stranka treznega dela obdržala popolnoma svoje pozicije.

Vlagaj svoje prihranke v hranilni oddelek Konzumnega društva za Slovenijo!

Po dosedaj znanih rezultatih so dobili soc. demokratje 6,192.000 glasov in 103 mandate, dočim so dobili komunisti le 3,628.000 glasov in 60 mandatov. Nemški nacionalci (fašisti) so izšli iz boja kot najjačja meščanska stranka in so dobili 5,733.000 glasov in 96 mandatov.

Skupno število do sedaj znanih odanih glasov je bilo 29,390.655.

Socialna demokracija je izšla tudi iz teh volitev, kat najjačja stranka v Nemčiji in bo, čim se razmere le nekoliko uredi gotovo silno napredovala do končne zmage nad vsemi neprijatelji na desni in levi.

KOPRIVE.

Škof in kmet.

Škof se je pripeljal v neko vas, da blagoslovi novo cerkev. Velika množica kmetov čaka razkritih glav na svečan trenotek, le eden stoji med njimi s pokrivalom na glavi. K temu pristopi domači župnik in ga opozori, naj se odkrije.

Kmet se možko odreže: Če je škofov blagoslov res dober, bo prodrl tudi skozi klobuk.

V tujem vrtu.

Ti lopov mali, kaj pa delaš na drevesu?

— Jabolko je padlo iz njege, pa sem zlezal na drevo, da ga denem zopet nazaj!

V imenu Štok. kom. (P. odb. GDSJ.)

Izdajatelj: Frane Svetek.

Odgovorni urednik: Jože Berdajs.

Tiska tiskarna Makso Hrovatin.

SLABOST? SLABO SPANJE? Nervoznosti? Neveselje do dela? Ali se večkrat pojavljajo različne bolezni? Dober prijatelj v takih slabih dneh je pravi Fellerjev Elzafluid! Dobro služi za umivanje in obloge, ravno tako kot kozmetikum za usta, glavo, kožo! Močnejši, izdatnejši in bolj delujoči kakor francosko žganje! S pakovanjem in poštino 3 dvojnate ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 214 dinarjev in 10% doplatka razpošilja: lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzatrž št. 334, Hrvatsko.

Kino „Ljubljanski dvor“.

Od 8. do 10.

Bella Dona

KINO TIVOLI

Od 8. do 11.

Princesa Suverin

Priporočamo vsem organizacijam v Ljubljani

hotel in restavracija
„TIVOLI“

Za veselice in druge prireditve posebno krasen vrt. Dobre pijače in jedila. Dobra postrežba.

Veliko škodo si napravite sami, ako kupite blago kje drugje, predno si ne ogledate nizkih cen v trgovini

„DANICA“

Majzelj & Rajželj

Ljubljana, Turjaški trg št. 1
(bivša Preskrbovalnica)

Velika zaloga blaga za ženske in moške obleke, hlačevine, žameta, kontnine, etamina, odev, ogrinjalk, nogavic, rokavic, kravat, srajc, ovratnikov, predpasnikov, jopic, naglavnih rut in najrazličnejšega drugega blaga. Istotam zaloga usnja vseh vrst. Postrežba točna in vestna.

Zastonj

ne, pač pa po zelo nizkih cenah dobite vse kuhinjske potrebščine, kakor raznovrstna kloparska, kotlarska, kovinstiskarska, ter ključavničarska dela in druge predmete pri zadrugi

Jugometalija

r. z. z. o. z.

splošna kovinska industrija

Ljubljana, Kolodvorska ul. 18

Telefon št. 729.

ZADRUŽNA BANKA

v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 5

sprejema hranilne vloge na tekoči račun in na knjižice: obresti po dogovoru. Bančne posle izvršuje najkulantneje.

Delniški kapital K 12,000.000.

Brzojavni naslov: Zadrubanka. — Telefonska številka 367.

MALI OGLASI

Gospodinje Žika

sahtevajte pri nakupu samo »ADRIA« vanilni-sladkor in pecivni prašek. Odklanjajte ni vredne ponaredbe.

je najboljši in najzdravejši nadomestila za pravo kavo. Zahtevajte jo pri svojem trgovcu.

Pražarna »ŽIKA« d. s. o. s. Ljubljana.

KARO-čevlji Ne samo brati,

MARIBOR, Koroška cesta 19

temveč se pripravite, da je naša prava domača »KOLINSKA CIKORIJA« v svoji kakovosti prvovrstna.

Amerikanski pisalni stroj
„UNDERWOOD“

In vse posreščine najboljše vrste nudi

„Underwood“, Zagreb, Mesnička br. 1

Zastonj

dobi vsak eno lepo moderno čepico, kdor naroči pri tvrdki

Ivan Šavnik, Kranj

za moško obleko 3 m lepega sukna za Din 195, 3 m boljsega sukna za Din 225. 3 m finega sukna za Din 250— in 3-10 m finega kamgarna za Din 350. Skupna klot-podloga z gumbi stane: I. vrste D 112—, II. vrste D 166—, III. vrste D 134.

Pечатne znamke in emajlirane tablice.

Pomladanske raglane površnike modne obleke deške obleke itd. po izvanredno ugodni ceni. pri J. ROJINA, Ljubljana.

ZA NAKUP

pomladanskega in letnega blaga za ženske in moške obleke, ki je pravkar došlo, potem perila, šifona, kotenine, oksforta, cefira, cvilha, odev, kocev, posteljnih garnitur i. dr.

samo čehoslovaški izdelki

se priporoča domača trgovina

pri „Češniku“ v Ljubljani, Lingarjeva - Stritarjeva ulica.

Zlasti se opozarjajo na to trgovino ženini in neveste, ki nakupujejo opremo (balia). Cene izredno nizke in zmame.

Usedelauski zlet v Ljubljani!

Tvrdba

Peter Capuder

Ljubljana, Da'matinova ulica

priporoča za ta izlet:

Celotne kroje kot tudi posamezne dele za U. D. R. — Vse telovadne potrebščine: majice, telovadne hlače, čelje, dalje za moški in ženski naraščaj ter članice potrebne telovadne obleke. — Zahtevajte cenike! Preskrbite si pravočasno! — Poverjeni dobavitelj potrebščin U. D. R.

Pozor! Le kratek čas! Pozor!

15—20%

popusta pri tvrdki

SNOJ & MODIC

manufakturna in modna trgovina (Ljubljana, Prešernova ulica št. 3) vsled izstopa družabnika.

Nudi se občinstvu prilika do ugodnega nakupa najfinejšega angleškega, švicarskega, češkega in francoskega blaga za dame in gospode ter vse drugo pod manufakturno spajoče blago.

BLUZE opal, etamin, pongi, svilene in iz surove svile, svileni-trikot-jumperji v vseh najmodernejših barvah. Narodne bluže, domače ročno delo. Volnene pomladanske jopice in volneni jumperji. — Damsko perilo. Jumper-moderčki, predpasniki itd. SIFON od Schrolla, angleško platno, blago za letne obleke in drugo razno manufakturno blago, vse na metre.

Srečko Uršič Ljubljana

Selenburgova ulica št. 3

»OBRA« NOGAVICE v 52 barvah. Priznana najboljša znamka.

Brzojav!

Najboljša in najcenejša vina vseh vrst, kakor tudi istrski teran se dobe v gostilni ZUPAN, Ljubljana, Krakovski nasip št. 18. Izvrstna primorska kuhinja, senčnat vrt in kegljišče.

Nabirajte naročnike!

Zajamčeno nepremočljive **dežne plašče**

iz prvih angleških tovarov od Din 350 do Din 800 nudi tvrdka

Drago Schwab Ljubljana, Dvorni trg 3

Pismena naročila se izvršujejo točno (po povzetju). Neugajajoče se zamenja ali vrne denar.